

Στον απόηχο των σεισμών . . .

“Θα έρθουμε μια νύχτα . . . ξαφνικά”!

Και όμως, μια νύχτα ξαφνικά, η παραπάνω απειλητική επωδός αντικαταστάθηκε από φωνές απογνώσεως, “ο θεός είναι μεγάλος”. Και Ταγίπ να αναπέμπει ικεσίες για εξωτερική βοήθεια. Πόσο θα αλλάξουν την ατζέντα της εξωτερικής πολιτικής της Τουρκίας τα πρόσφατα ταρακουνήματα του Εγκέλαδου; Ναι, πολλά τα θύματα, πολλά τα ερείπια, πολύς μυκηθμός και περισσότερη βουή. Είναι όμως αυτά αρκετά για να εισακουστούν από την τουρκική ελίτ οι λόγοι του Ισοκράτους, που προτρέπει τους Αθηναίους να εγκαταλείψουν την επεκτατική πολιτική (*“Ην δὲ τὴν εἰρήνην ποιησώμεθα*) και να περιοριστούν στα όρια του δικού τους κράτους, (*οἷους αἱ κοιναὶ συνθῆκαι προστάττουσιν*) για την προαγωγή της ευημερίας των πολιτών χωρίς φόβο (*πρὸς εὐπορίαν ἐπιδώσομεν αδεώς*) ; Οψόμεθα! θα αναφωνήσει ο ρήτορας του 4^{ου} π.Χ. αιώνα.

Στην Παλαιά Διαθήκη, στο βιβλίο της Γενέσεως, κεφάλαιο κγ’ διαβάζουμε, “Και απέθανεν η Σάρα εν γη Χαναάν. Και ήλθεν ο Αβραάμ διά να κλαύσει και πενθήσει αυτήν και ελάλησε . . . ξένος και πάροικος είμαι εγώ μεταξύ σας, δότε μοι κτήμα τάφου δια να θάψω τον νεκρόν μου . . . Απεκρίθη ο Χετταίος, σοι δίδω τον αγρόν και το σπήλαιον και τα δένδρα τα εν αυτώ, γη τετρακοσίων σίκλων αργυρίου . . . και εζύγισεν ο Αβραάμ το αργύριο, και ο αγρός και πάντα εν αυτώ εν πάσι τοις ορίοις ησφαλίσθησαν εις τον Αβραάμ.”

Λοιπόν, όταν οι Εβραίοι κατέλαβαν τη Δυτική Όχθη, πριν κάποιες δεκαετίες, εποίκησαν την περιοχή ισχυριζόμενοι ότι το κτήμα που είχε αγοράσει ο Αβραάμ είχε κληρονομηθεί από τους απογόνους του, τους Εβραίους, παρ’ ότι είχαν περάσει τρεις χιλιάδες χρόνια. Αρνούνται δε να εκκενώσουν τα εν λόγω εδάφη ισχυριζόμενοι ότι προασπίζονται τόσο την ιστορική αποστολή όσο και την κληρονομιά των προγόνων τους. Ναι, κατάκτηση – διεκδίκηση κατακτημένων, μοιάζει να είναι ο πυρήνας σε όλα τα γεωπολιτικά δρώμενα. Ένας δυισμός που έρχεται από τα βάθη της ιστορίας. Θάλλει, αλλοίμονο, στις παρυφές του ανθρώπινου παραλογισμού, συχνά πυκνά.

Ο Ελληνισμός κέρδισε και έχασε εδάφη και πατρογονικές εστίες που ήταν “ησφαλισμένες”, ποιος ξέρει, ίσως και για τρεις χιλιετίες. Όμως, κληρονομικά δικαιώματα δεν αναγνωρίζονται, πλέον. Αντικαταστάθηκαν από Συνθήκες Ειρήνης που διαδέχθηκαν την κλαγγή των όπλων και πολλές αιματοχυσίες. Με την Ελληνική πολιτεία να δηλώνει εθνικό-δογματικά, “Δεν διεκδικούμε τίποτα αλλά και δεν παραχωρούμε τίποτα”, και οι νοσταλγίες των Ελλήνων να εκφράζονται με ποιητικές αποστροφές,

Σμύρνη, πατρίδα μου γλυκιά, // Σε νοιώθω τόσο μακριά.

Μα είσαι τόσο δα κοντά. // Δυο κύματα απ’ το Σούνιο.

Δυο βήματα απ’ το νου. // Κανένα απ’ την καρδιά.

Ηλίας Γ. Σβάρνας (με την άδειά του).

“Κάθε κοινωνία που έχει ιδανικά και φιλοδοξίες να περάσει στην ιστορία όχι παθητικά αλλά ως ασκούσα επιρροή στο ιστορικό γίνεσθαι, και να γράφει την ιστορία αντί να την διαβάζει, είναι υποχρεωμένη να ερμηνεύει τον χώρο-χρόνο όπου διαβιεί επικυρωποιημένα”. Η παραδοχή αυτή, όπως έχει διατυπωθεί από θεωρητικούς περί τα γεωπολιτικά, μοιάζει να βρίσκει απόλυτο αντίκρισμα στη συμπεριφορά του βαθέως κράτους της Τουρκίας. Ναι, δεν είναι ο Ερντογάν, ο Τσαβούσογλου και ο Ακάρ, που βγάζουν ίδιες συντονισμένες νότες αναθεωρητισμού. Η παρτιτούρα έχει μακρά χρονολόγηση.

Σύγχρονος Τούρκος πολιτικός, σκιαγραφεί τις παραμέτρους του σύγχρονου χώρο-χρόνου της γείτονος και συμμάχου χώρας, οι οποίες εν πολλοίς παραπέμπουν σε παράλογες για την εποχή

μας διεκδικήσεις, με πρόταγμα το “εθνικό συμφέρον” ως το υπέρτατο και έσχατο κριτήριο των διεθνών συναλλαγών και διαπραγματεύσεων. Και πάντοτε με τη σκέψη, ότι η Τουρκία έχει υποστεί τον μεγαλύτερο μετασχηματισμό της ιστορίας της ως κληρονόμος του Οθωμανικού κράτους. Και διατείνεται, ο αναλυτής, ότι το τρίπτυχο της επιτυχίας συνιστούν: η στρατηγική νοοτροπία, ο στρατηγικός σχεδιασμός και η πολιτική βούληση.

Μία χώρα, όπως η Τουρκία, με υψηλή πληθυσμιακή δυναμική, ευρισκόμενη στο γεωπολιτικό σταυροδρόμι της πιο ανασφαλούς περιοχής του κόσμου, δεν είναι δυνατόν να εξασφαλίσει την ύπαρξή της με συγκυριακές προφυλάξεις. Η Τουρκία είναι μέρος του Μεσανατολικού ζητήματος, το οποίο προβάλλει ως παγόβουνο και πρέπει να υπολογιστεί ο συνολικός του όγκος, αλλά όχι με βάση τα ορατά του μέρη. Πρέπει η στρατηγική ανάλυση να λαμβάνει υπόψη την πετρελαιοκεντρική οικονομική πολιτική, τη γεωπολιτική διάρθρωση, και τα πολιτισμικά στοιχεία.

Το Οθωμανικό κράτος ξεκίνησε από ένα μικρό εμιράτο κοντά στο βυζαντινό Θηβάσιον της Βιθυνίας, από νομάδες Τουρκομάνους, όπου ο Σελτζούκος Ερτουγρούλ, ο πρόγονος των Οθωμανών, εγκαθίδρυσε την έδρα του το 1231. Και επεκτάθηκε σε όλες τις τότε πολιτισμικές περιοχές με μια στρατηγική νοοτροπία που του εξασφάλιζε τη δυνατότητα συνεχών κατακτητικών εξορμήσεων. Η επανασύσταση της ταυτότητας του χώρου και του χρόνου είναι ο αδιαπραγμάτευτος όρος για την ύπαρξή μας και τη συμβολή μας στην ιστορία της ανθρωπότητας.

Το σημείο καμπής της κατάρρευσης του Οθωμανικού κράτους, χρονικά ορίζεται από τη στιγμή της συντριβής του οθωμανικού στόλου στο Ναβαρίνο, το 1827. Η διάλυσή του, γενικώς, στα Βαλκάνια, ξεκινά με την εξέγερση της Ελλάδος και βρίσκεται σε άμεση σχέση με την εξάλειψη της θαλάσσιας ισχύος του στην Ανατολική Μεσόγειο.

Το σύνθημα, “ο Τουρκικός κόσμος εκτείνεται από την Αδριατική μέχρι το Σινικό Τείχος”, που εξέφραζε μια ρητορική γεμάτη νοσταλγία και φιλοδοξία, προκάλεσε γεωστρατηγικό θόρυβο και κατέληξε στην από μέρους μας υποβολή αιτήματος συγγνώμης. Η ρητορική της εξωτερικής πολιτικής, η οποία πολλές φορές βρίσκεται στρυμωγμένη ανάμεσα στον συνθηματικό εκδυτικισμό και στον συναισθηματικό τριτοκοσμισμό, ακολουθεί μια εναλλασσόμενη πορεία, ανάλογα με την προσωπικότητα του υπουργού Εξωτερικών. Οι ιστορικές και πολιτισμικές παράμετροι εκλαμβάνονται άλλοτε ως σημαντικά στοιχεία της εξωτερικής μας πολιτικής, και άλλοτε ως βαρύτατα δεσμά.

Μετά την εγκατάλειψη των Βαλκανίων το 1913, δεν καταβλήθηκε επαρκής προσπάθεια για τη διατήρηση της πολιτισμικής και πολιτικής ύπαρξης του εναπομείναντος εκεί οθωμανικού στοιχείου. Τηρήθηκε μια απαθής στάση απέναντι στην καταστροφή της οθωμανικής κληρονομιάς, κυρίως στην Ελλάδα. Η Τουρκία οφείλει πλέον να επανεκτιμήσει τη Βαλκανική της πολιτική αποτινάζοντας την ψυχολογία, η οποία είχε καλλιεργηθεί από τις οδυνηρές αναμνήσεις των καταστροφών κατά τους Βαλκανικούς πολέμους.

Η Τουρκία δεν διανοήθηκε να ενδυναμώσει τους φυσικούς συμμάχους της στην ενδοχώρα του Καυκάσου και να εκμεταλλευτεί τις αντιφάσεις της Ρωσίας. Αυτό οφείλεται στην ψυχολογική μας ανεπάρκεια. Οι πολιτικοί είναι αναγκασμένοι, ξεπερνώντας πρωτίστως αυτή την ψυχολογική ηττοπάθεια, να ακολουθήσουν και στον Καύκασο μια επιθετική πολιτική που θα βασίζεται σε δυναμικά ενδιάμεσα σχέδια.

Η Μεσανατολική πολιτική της Τουρκίας φέρει τα σημάδια του αδιεξόδου της απόλυτης κυριαρχίας, της απόλυτης εγκατάλειψης και της αδυναμίας στρατηγικού σχεδιασμού. Οι απώλειές της, εξ αιτίας της πολιτικής της απαξίωσης που εφαρμοζόταν στη Μέση Ανατολή, την απέκλεισαν από τον επιμερισμό του φυσικού πλούτου και της ισχύος αυτής της περιοχής.

Οι σχέσεις συμμαχίας που ανέπτυξε η Τουρκία με τη Βοσνία και την Αλβανία μπορεί να εξελιχθούν ώστε να καταστεί εφικτή η παρεμπόδιση ενός αντίθετου συνασπισμού από τη Βουλγαρία και την Ελλάδα. Οι δύο ενδημικές φυλές, Βόσνιοι και Αλβανοί, επιλέγοντας την ισλαμική θρησκεία στήριξαν αμέριστα το Οθωμανικό κράτος. Η Βοσνία-Ερζεγοβίνη εξακολουθεί να κατέχει τη θέση ενός πολιτικού, οικονομικού και πολιτισμικού προκεχωρημένου φυλακίου μας στα ενδότερα της Κεντρικής Ευρώπης. Και η Αλβανία συνιστά το βαρόμετρο για τη Βαλκανική πολιτική της Τουρκίας.

Κατά τον ίδιο τρόπο, θα έχει αξία η σύναψη σχέσεων συμμαχίας με το Αζερμπαϊτζάν, εφ' όσον θα μπορέσουν να ενεργοποιηθούν οι εναλλακτικές επιλογές εξωτερικής πολιτικής, οι οποίες θα λειτουργήσουν αποτρεπτικά στη δημιουργία ενός ανταγωνιστικού συνασπισμού μεταξύ Ρωσίας, Αρμενίας και Ιράν, για να αποτελέσουν τη βάση ανάπτυξης μιας πετρελαϊκής πολιτικής.

Καταβάλλονται προσπάθειες, προκειμένου η Τουρκία να συνηθίσει να ζει, κατά τακτά χρονικά διαστήματα, εντάσεις με την Ελλάδα και τη Συρία, κάτι που μοιάζει με τον παλαιστή βαρέων βαρών που προπονείται να αντιμετωπίσει κατηγορίες μεσαίων βαρών. Η Τουρκία είναι υποχρεωμένη να αναβαθμιστεί, ώστε, ανερχόμενη σε υψηλότερη κλίμακα, να θεωρήσει τις σχέσεις της με αυτές τις χώρες ως υποδεέστερα στοιχεία, με την άσκηση έναντι αυτών πολιτικών αφ' υψηλού. Από τον πόλεμο της Ανεξαρτησίας έως σήμερα, η τουρκική πολιτική ερμηνεύτηκε ως εξαρτημένη από τον Ελληνικό παράγοντα.

Όταν το πρωί της 15^{ης} Ιουλίου 1959, έγινε γνωστή η υποβολή αίτησης για σύνδεση της Ελλάδος με την τότε ΕΟΚ, ο τούρκος υπουργός Εξωτερικών, Ζορλού, κάλεσε τους διευθυντές και τους έδωσε εντολή να συντάξουν παρόμοια αίτηση, τονίζοντάς τους, ότι “η Ελλάδα είναι μία χώρα, την οποία η Τουρκία οφείλει να ακολουθεί κατά πόδας”.

Όταν το 1944 οι Γερμανοί αναγκάστηκαν να αποχωρήσουν από τα Δωδεκάνησα, πρότειναν στην Τουρκική κυβέρνηση την κατάληψή τους. Η Τουρκία τότε, εξ αιτίας της Αγγλικής άρνησης, τήρησε μία αδιάφορη στάση που συνιστά τον σημαντικότερο κρίκο στην αλυσίδα των παραλείψεων που στέρησαν από την Τουρκία την έξοδό της στο Αιγαίο. Στις συνομιλίες μεταξύ Ιταλίας και Συμμάχων, το 1946 στο Παρίσι, η Τουρκική κυβέρνηση αποδέχτηκε ότι δεν είχε δικαίωμα να λάβει μερίδιο από τη λεία του πολέμου, λόγω μη συμμετοχής της στον Β'ΠΠ, και συνέδραμε ολοφάνερα στην παράδοση των νησιών αυτών στην Ελλάδα, με τον όρο της αποστρατικοποίησης.

Το σημείο με τις μεγαλύτερες πιθανότητες εμπλοκής της Τουρκίας είναι τα Νησιά του Αιγαίου, που στενεύουν απαράδεκτα τον ζωτικό της χώρο. Έγιναν ασυγχώρητα λάθη ως συνέπεια της ανυπαρξίας θαλάσσιας στρατηγικής. Η κρίση του Καρντάκ (Ίμια) έφερε στην επιφάνεια το θέμα της Ελληνικής κυριαρχίας ακόμη και επί των βραχονησίδων που βρίσκονται μπροστά στα παράλιά μας. Είναι το πικρό τιμολόγιο των σωρευμένων σφαλμάτων που έχουν διαπραχθεί. Είναι η αγεφύρωτη αντίφαση μεταξύ της γεω-λογικής και γεω-πολιτικής πραγματικότητας, η αφετηρία ζητημάτων υφαλοκρηπίδας, χωρικών υδάτων, εναέριου χώρου, FIR, Διοίκησης και Ελέγχου και εξοπλισμού των Νησιών.

Τα Στενά, Δαρδανέλια-Βόσπορος, αποτελούν τη σημαντικότερη πηγή στρατηγικού πλεονεκτήματος της Τουρκίας, που, με βάση μια ορθολογική διπλωματία, αυτό προσδιορίζει το μακροπρόθεσμο στρατηγικό της πεπρωμένο.

Οι σχέσεις με την Ελλάδα πρέπει να αξιολογηθούν εκ νέου στο πλαίσιο μίας γενικής θαλάσσιας στρατηγικής στο Αιγαίο. Η Ελλάδα, θεωρώντας ως μη ικανοποιητικό το ισχύον καθεστώς, που περιορίζει τον ζωτικό χώρο της Τουρκίας, ακολουθεί επεκτατική πολιτική. Η καθυστερημένη επέμβαση της Τουρκίας στο επεισόδιο του Καρντάκ, έστειλε το μήνυμα, ότι η ίδια δεν είχε μία ξεκάθαρη θέση επί του θέματος της κυριαρχίας των βραχονησίδων. Η Ελληνική πλευρά, εκμεταλλευόμενη και την πολιτική αβεβαιότητα που κυριαρχούσε στην Τουρκία, κινήθηκε προκειμένου να δημιουργήσει τετελεσμένα, δεδομένου ότι το καθεστώς των βραχονησίδων παραμένει ακαθόριστο από την άποψη του Διεθνούς Δικαίου.

Δεν μπορεί κανείς να παραβλέψει τη στρατηγική θέση της Κύπρου, λόγω της οποίας οι Άγγλοι, παρ' ότι η μεγαλοπρεπής αποικιακή τους περίοδος έχει παρέλθει ανεπιστρεπτί, διατηρούν σ' αυτήν ακόμη και σήμερα στρατιωτική βάση. Μια χώρα που παραμελεί την Κύπρο, δεν είναι δυνατόν να έχει αποφασιστικό λόγο στις παγκόσμιες και περιφερειακές πολιτικές. Αυτό το μικρό νησί κατέχει μία θέση που μπορεί να επηρεάσει άμεσα τους στρατηγικούς συνδέσμους μεταξύ Ευρώπης, Αφρικής και Ασίας.

Ακόμη και αν δεν υπήρχε ούτε ένας μουσουλμάνος Τούρκος εκεί, η Τουρκία όφειλε να δημιουργήσει το Κυπριακό ζήτημα. Καμία χώρα δεν μπορεί να μένει αδιάφορη σε ένα τέτοιο Νησί, στην καρδιά του ζωτικού της χώρου. Καμία παγκόσμια και περιφερειακή δύναμη που κάνει στρατηγικούς υπολογισμούς στη Μέση Ανατολή, στην Ανατολική Μεσόγειο, στο Αιγαίο, στη Διώρυγα του Σουέζ, στην Ερυθρά θάλασσα και στο Περσικό Κόλπο, δεν μπορεί να παραμελήσει την Κύπρο. Η Τουρκία δεν πρέπει να μείνει σε μία αμυντική Κυπριακή πολιτική της διαφύλαξης του ισχύοντος καθεστώτος. Το στρατηγικό πλεονέκτημα που απέκτησε τη δεκαετία του '70 πρέπει να το βλέπει ως ένα διπλωματικού χαρακτήρα στήριγμα μίας θαλάσσιας επιθετικής στρατηγικής.

Η Τουρκία είναι υποχρεωμένη να αναπτύξει μία στρατηγική που θα παρεμποδίσει έναν νέο γεω-οικονομικό, γεω-πολιτικό και γεω-πολιτισμικό κατακερματισμό. Το πρωταρχικό ζήτημα είναι να προσδιοριστούν τα εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν, ο κατάλληλος χρόνος, η στρατηγική ταυτότητα και νοοτροπία που θα ενεργοποιηθούν προς επίτευξη προεπιλεγμένων στόχων.

Τα ανωτέρω, που αντλήθηκαν από "Το Στρατηγικό Βάθος" του Τούρκου πολιτικού και τα παρουσιάζουμε διασκευασμένα, πιστοποιούν, ότι οι διεκδικήσεις και οι αναθεωρητισμοί της σημερινής Τουρκίας δεν είναι άστοχοι βερμπαλισμοί της Τουρκικής συγκυριακής ηγεσίας. Πηγάζουν από τη σταθερή πολιτική του "βαθέως κράτους", η οποία έχει πάρει τη μορφή "στρατηγικής νοοτροπίας" στη συνείδηση των εκάστοτε ιθυνόντων της "φίλης και συμμάχου Τουρκίας", με όραμα την "Γαλάζια Πατρίδα", τον νέο-Οθωμανικό αναθεωρητικό παραλογισμό.

Έναντι αυτών, εμείς, οι Έλληνες, έχουμε μία μόνη επιλογή. Την διεκδίκηση της "Ελλάδος των δύο Ηπείρων και των πέντε Θαλασσών", που μας έδινε η Συνθήκη των Σεβρών, 10 Αυγούστου 1920. Ας γίνει η επιλογή αυτή "στρατηγική νοοτροπία" στη συνείδηση όλων μας.

Αλλά, επειδή αυτό θεωρείται γεω-στρατηγικός παραλογισμός από πλευράς μας, και επειδή ο Ταγίπ το είχε παραξηλώσει, του μηνύσαμε, απλώς, "Νταηλίκια yok με τη σημερινή Ελλάδα"!

πολιτικής βούλησης τα τελευταία λίγα χρόνια.

Ναι, έναντι των ξένων επίβουλων, υψώνομε, όπως οφείλομε:
ηθικό ανάστημα,
με πατριωτική αυτοπεποίθηση,
που εδράζεται στην κοινωνική συνοχή,
στην στοχευμένη, πλουραλιστική και τελεσφόρα Εξωτερική
πολιτική, και στην αναβαθμισμένη αποτρεπτική ισχύ.

Επιτεύγματα θυσιών του Ελληνικού λαού και ισχυρής

Συλλυπούμεθα τον Τουρκικό λαό

7 Φεβρουαρίου 2023. Γρηγόριος Δημ. Νούσιας – αεροπόρος.

Υ.Γ. Φωτο, 1971, αεροδρόμιο Αράξου, με Τούρκο
συνάδελφο, σε NATO-ικό Squadron Exchange αεροσκαφών
F-104G.

Άλλες εποχές . . . με το βλέμμα στον “κοινό” στόχο!